

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА

Управління захисту прав та інтересів
територіальної громади міста Києва

вул. Хрещатик, 36, м. Київ, 01001, тел.: (044) 202 79 01
Контактний центр міста Києва: (044) 15 51, e-mail: court@kmr.gov.ua, сайт: kmr.gov.ua,
код ЄДРПОУ 22883141

21.11.2024 № 08/226-1901

На 08/231-1737/ПР від 18.11.2024

Заступнику міського голови –
секретарю Київської міської ради
Володимиру БОНДАРЕНКУ

Голові постійної комісії Київської
міської ради з питань архітектури,
містопланування та земельних
відносин Михайлу ТЕРЕНТЬЄВУ

ВИСНОВОК

на проєкт рішення Київської міської ради від 18.11.2024 № 08/231-1737/ПР
«Про поновлення товариству з обмеженою відповідальністю «БУДІВЕЛЬНА
КОМПАНІЯ «ЖИТЛОБУДІНВЕСТ» договору оренди земельної ділянки від 09
жовтня 2007 року № 82-6-00450 (зі змінами) для організації будівельних робіт
та благоустрою прилеглої території на вул. Василя Тютюнника, 39/2 у
Печерському районі м. Києва»

У порядку статті 31¹ Регламенту Київської міської ради, затвердженого
рішенням Київської міської ради від 04.11.2021 № 3135/3176 (зі змінами та
доповненнями) в управлінні захисту прав та інтересів територіальної громади
міста Києва опрацьовано поданий проєкт рішення. За результатом розгляду та в
межах компетенції вважаємо за необхідне зазначити таке.

1. Загальні обставини та предмет регулювання проєкту рішення Київської
міської ради.

Згідно з пояснювальною запискою до проєкту метою його прийняття є
забезпечення реалізації встановленого Земельним кодексом України права особи
на оформлення права користування на землю.

Проєкт рішення підготовлений, зокрема, відповідно до статей 9, 83, 93
Земельного кодексу України, абзацу четвертого розділу IX «Перехідні
положення» Закону України «Про оренду землі», Закону України «Про внесення
змін до деяких законодавчих актів України щодо розмежування земель
державної та комунальної власності», пункту 34 частини першої статті 26 Закону
України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про
адміністративну процедуру».

Земельна ділянка знаходиться в межах території, на яку не розроблений
Детальний план території .

Відповідно до Генерального плану м. Києва та проекту планування його приміської зони на період до 2020 року, затвердженого рішенням Київської міської ради від 28.03.2002 № 370/1804, земельна ділянка за функціональним призначенням відноситься до території багатоповерхової житлової забудови.

Земельна ділянка належить до земель комунальної власності територіальної громади міста Києва. Земельна ділянка не входить до зеленої зони.

Земельна ділянка огорожена частково бетонним та частково металевим парканом. Земельна ділянка використовується для здійснення будівельних робіт. Об'єкти нерухомого майна у межах ділянки відсутні. Крім того, земельна ділянка огорожена єдиним парканом із суміжною земельною ділянкою (кадастровий номер 8000000000:79:059:0001) у межах якої здійснюється будівництво багатоквартирного житлового будинку ЖК «TRIINITY».

Згідно з будівельним паспортом об'єкта, на земельних ділянках з кадастровими номерами 8000000000:79:059:0002, 8000000000:79:059:0001 здійснюється нове будівництво житлово-адміністративного комплексу з вбудованими та прибудованими приміщеннями громадського і торговельного призначення та наземним і підземним паркінгом (акт обстеження земельної ділянки від 01.10.2024 № ДК/219-АО/2024).

Згідно з даними Порталу Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва (<https://e-construction.gov.ua/>) дозвіл на виконання будівельних робіт від 11.11.2020 № ІУ 013201111627 виданий Товариству Державною архітектурно-будівельною інспекцією України.

Інформація про зареєстровані за Товариством права власності на об'єкти нерухомого майна на вул. Василя Тютюнника, 39/2 у Печерському районі м. Києва у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно відсутня.

Земельна ділянка відповідно до рішення Київської міської ради від 26.06.2007 № 983/1644 передавалась у короткострокову оренду терміном на 5 років Товариству для організації будівельних робіт та благоустрою прилеглої території (договір оренди земельної ділянки від 09.10.2007 № 82-6-00450).

Рішенням Київської міської ради від 15.12.2011 № 976/7212 внесено зміни до договору оренди земельної ділянки від 09.10.2007 № 82-6-00450, а саме: у підпункті 8.4 пункту 8 абзац «питання пайової участі вирішити до початку будівництва, відповідно до рішення Київради від 27.02.2003 № 271/431 «Про пайову участь (внески) інвесторів (забудовників) у створенні соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури м. Києва» замінено абзацом «питання пайової участі вирішити відповідно до рішення Київради від 30.12.2010 № 573/5385 «Про бюджет міста Києва на 2011 рік» (договір про внесення змін та доповнень до договору оренди земельної ділянки від 22.05.2012 № 82-6-00659).

Постійною комісією Київської міської ради з питань містобудування, архітектури та землекористування на засіданні 21.06.2017 (протокол № 13) вирішено поновити договір на 5 років.

Рішенням Господарського суду міста Києва від 09.08.2019 у справі № 910/5097/19, залишеним без змін постановою Північного апеляційного господарського суду від 10.12.2019, визнано укладеною додаткову угоду про поновлення договору оренди земельної ділянки у редакції наведеній у цьому рішенні.

Термін оренди за договором згідно з Державним реєстром речових прав на нерухоме майно до 10.12.2024.

Відповідно до Податкового кодексу України, Закону України «Про оренду землі» та рішення Київської міської ради від 14.12.2023 № 7531/7572 «Про бюджет міста Києва на 2024 рік» орієнтовний розмір річної орендної плати складатиме 11 558 грн 58 коп. (0,1%).

Пунктом 1 проєкту рішення передбачено поновити з 11 грудня 2024 року товариству з обмеженою відповідальністю «БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ «ЖИТЛОБУДІНВЕСТ» на 5 років договір оренди земельної ділянки від 09 жовтня 2007 року № 82-6-00450 (з урахуванням договору про внесення змін та доповнень до договору оренди земельної ділянки від 22 травня 2012 року № 82-6-00659, додаткової угоди про поновлення договору оренди земельної ділянки, визнаної укладеною рішенням Господарського суду міста Києва від 09 серпня 2019 року у справі № 910/5097/19, залишеним без змін постановою Північного апеляційного господарського суду від 10 грудня 2019 року) для організації будівельних робіт та благоустрою прилеглої території на вул. Василя Тютюнника, 39/2 у Печерському районі м. Києва (кадастровий номер 8000000000:79:059:0002; площа 0,1495 га в межах червоних ліній; справа № 631050590).

За наявною в Управлінні інформацією кримінальних проваджень, що стосуються поданого проєкту не зареєстровано. Запити правоохоронних органів не надходили.

2. Зауваження та пропозиції до проєкту рішення.

2.1. Відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до статті 144 Конституції України органи місцевого самоврядування в межах повноважень, визначених законом, приймають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.

За правилами частин першої, п'ятої, абзацу першого частини одинадцятої, частини дванадцятої **статті 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»** рада в межах своїх повноважень приймає нормативні та інші акти у формі рішень. Рішення ради приймається на її пленарному засіданні після обговорення більшістю депутатів від загального складу ради, крім випадків, передбачених цим Законом.

Маємо зазначити, що Закон України від 05.12.2019 № 340-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству» істотно змінив редакцію статті 33 Закону України № 161-XIV «Про оренду землі», приписи якої тепер стосуються лише переважного права орендаря на укладення договору оренди землі на новий строк (частини перша-п'ята статті 33 цього Закону). Поновлення ж договору (частина 6 попередньої редакції статті 33 Закону України «Про оренду землі») з 16.07.2020 регулюється статтею 126¹ Земельного кодексу України.

При цьому відповідно до абзацу 3 Перехідних положень Закону України «Про оренду землі», договори оренди земельних ділянок приватної власності, а

також земельних ділянок державної або комунальної власності, на яких розташовані будівлі, споруди, що перебувають у власності орендаря, укладені до набрання чинності [Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству»](#), у разі їх продовження (укладення на новий строк) мають містити умови, передбачені [статтею 33 цього Закону](#) та [статтею 126¹ Земельного кодексу України](#)».

Аналогічна правова позиція міститься в постанові Верховного Суду від 05.06.2024 у справі № 910/5994/23.

Також у постанові від 15.03.2023 у справі № 910/1494/22 Верховний Суд наголосив на такому: зважаючи на положення абзаців 3 та 4 розділу IX «Перехідні положення» Закону України «Про оренду землі» в редакції Закону України №340-ХІ від 05.12.2019 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству», слід дійти висновку, що поновлення договорів оренди землі, укладених до набрання чинності зазначеним Законом («Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству»), здійснюється на умовах, визначених такими договорами, за правилами, чинними на момент їх укладення, але, в разі, якщо на орендованій землі державної або комунальної власності розташовані будівлі, споруди, що перебувають у власності орендаря, то договори оренди цих ділянок, які були укладені до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству» у разі їх продовження (укладення на новий строк) мають містити умови, передбачені статтею 33 цього Закону та статтею 126¹ ЗК України.

З наведеного вбачається, що зміст поняття «поновлення договору оренди», про яке йдеться в абзацах 3, 4 Перехідних положень Закону України № 161-ХІV, ґрунтується на положеннях статті 126¹ Земельного кодексу України, що *пов`язує можливість поновлення існуючого договору з наявністю у цьому договорі обов`язкової умови про його поновлення. У разі наявності такої умови договір поновлюється на такий самий строк і на таких саме умовах.*

Відповідно до ч. 1 ст. 126¹ Земельного кодексу України умова щодо поновлення договору не може встановлюватися в договорі оренди землі, договорі про встановлення земельного сервітуту, договорах про надання права користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб або для забудови *щодо земельних ділянок державної та комунальної власності*, крім випадків, якщо на таких земельних ділянках розташовані будівлі або споруди, що перебувають у власності користувача або набувача права користування земельною ділянкою.

Верховний Суд зазначає, що переважне право на укладення договору оренди землі на новий строк потрібно відрізнити від поновлення договору оренди землі. Поновлення договору передбачає продовження договірних відносин після закінчення строку договору оренди землі, коли орендар продовжує користуватися земельною ділянкою та відсутні заперечення орендодавця протягом одного місяця. *Цей договір поновлюється на той же строк і на тих самих умовах, що були у ньому передбачені.*

А переважне право на укладення договору оренди землі на новий строк передбачає можливість встановлення інших, відмінних від існуючих, умов за

домовленістю сторін, тобто стосується укладення нового договору оренди землі на новий строк і з новими умовами.

Позиція Верховного Суду з цього питання викладена, зокрема, у постановках від 03.04.2024 у справі № 910/14933/22, від 15.05.2024 у справі № 910/698/23, від 23.11.2022 у справі № 906/1314/21 та інших.

Верховний Суд зазначає, що ***реалізація права орендаря на продовження орендних правовідносин стосовно земельних ділянок державної та комунальної власності відбувається саме шляхом укладання договору оренди землі на новий строк*** у порядку, передбаченому частинами 1–5 статті 33 Закону України «Про оренду землі».

Також звертаємо увагу, що відповідно до пункту 2 проєкту рішення змінюється пункт договору щодо орендної плати та містить такі вимоги:

«2.1. Річна орендна плата, передбачена у підпункті 4.2 пункту 4 договору оренди земельної ділянки від 09 жовтня 2007 року № 82-6-00450 (зі змінами), визначається на рівні мінімальних розмірів згідно з рішенням про бюджет міста Києва на відповідний рік.

2.2. Інші умови договору оренди земельної ділянки від 09 жовтня 2007 року № 82-6-00450 (зі змінами) підлягають приведенню у відповідність до законодавства України».

Таким чином, укладення договору оренди землі на новий строк (поновлення договору оренди землі, яке передбачене частиною 1 статті 33 Закону України № 161-XIV (в редакції, чинній до 15.07.2020), ґрунтується на встановленому законом переважному праві добросовісного орендаря та надає сторонам при застосуванні цієї процедури можливість змінювати істотні умови договору.

Також звертаємо увагу, що інформація про зареєстровані за товариством права власності на об'єкти нерухомого майна на вул. Василя Тютюнника, 39/2 у Печерському районі м. Києва у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно відсутня.

Викладене свідчить, що вказаний проєкт рішення підготовлений саме в порядку реалізації переважного права орендаря на укладення договору оренди на новий строк, а не поновлення договору оренди, механізм якого врегульований приписами статті 126¹ Земельного кодексу України (відповідно до якої такий договір поновлюється на такий самий строк і на таких самих умовах і не може бути застосований у даних правовідносинах, оскільки на земельній ділянці немає об'єктів нерухомого майна, зареєстрованих на праві власності за підприємством).

Переважне право за своєю суттю є правом орендаря отримати в оренду земельну ділянку, яку він раніше орендував, за умови, якщо інші претенденти запропонують такі самі умови, і тоді в орендаря як в особи, яка вже орендувала земельну ділянку та належним чином виконувала умови попереднього договору, існуватиме перевага в укладенні договору оренди землі на новий строк перед іншими претендентами.

Тому поняття «поновлення договору оренди», про яке йдеться в абзаці 4 Перехідних положень Закону України № 161-XIV, та поняття «поновлення договору оренди», яке містилося в Законі України № 161-XIV (в редакції, чинній до 15.07.2020), є змістовно різними, оскільки з 16.07.2020 законодавець чітко розмежував два механізми, надані сторонам договору оренди для продовження

орендних відносин: 1) переважне право орендаря на укладення нового договору оренди; 2) поновлення попереднього договору на той самий строк і на тих саме умовах.

Викладене узгоджується з правовими висновками Верховного Суду, викладені у постановках від 23.11.2023 у справі № 906/1314/21, від 07.02.2024 у справі № 906/1311/21; від 13.02.2024 у справі № 910/743/23, від 18.04.2024 у справі № 902/453/23; 09.07.2024 у справі № 927/1218/23, від 24.09.2024 у справі № 910/3432/23.

Таким чином, з врахуванням вищезазначених змін законодавства та практики Верховного Суду, а також враховуючи, що проектом рішення передбачається внесення змін до договору оренди земельної ділянки, **правовідносини, які регулюються зазначеним проектом рішення мають реалізовуватись шляхом прийняття Київською міською радою рішення про укладання договору оренди землі на новий строк** (у порядку, передбаченому частинами 1– 5 статті 33 Закону України «Про оренду землі»), а не про поновлення договору оренди.

2.2. Щодо визначення в підпункті 2.1 пункту 2 проекту рішення розміру орендної плати на рівні мінімальних розмірів згідно з рішенням про бюджет міста Києва на відповідний рік маємо зазначити таке.

У пункті 19.9 рішення Київської міської ради від 14.12.2023 № 7531/7572 «Про бюджет міста Києва на 2024 рік» зазначено, що мінімальні розміри орендної плати за земельні ділянки комунальної власності територіальної громади міста Києва при укладанні та внесенні змін до договорів оренди земельних ділянок згідно з додатком 11 до цього рішення встановлені Додатком 11 до цього рішення.

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулює [Податковий кодекс України](#), який визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства.

Підпунктами [12.3.1, 12.3.2 пункту 12.3 статті 12 Податковий кодекс України](#) передбачено, що сільські, селищні, міські ради та ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із [законом](#) та перспективним планом формування територій громад, в межах своїх повноважень приймають рішення про встановлення місцевих податків та зборів. Встановлення місцевих податків та зборів здійснюється у порядку, визначеному цим Кодексом. Під час ухвалення рішення про встановлення місцевих податків та зборів обов'язково визначаються об'єкт оподаткування, платник податків і зборів, розмір ставки, податковий період та інші обов'язкові елементи, визначені [статтею 7 цього Кодексу](#) з дотриманням критеріїв, встановлених [розділом XII цього Кодексу](#) для відповідного місцевого податку чи збору.

Згідно з [14.1.147 ст. 14 Податковий кодекс України](#) плата за землю це обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності.

Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування встановлюють ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території (абзац перший пункту 284.1 статті 284 Податкового кодексу України).

Гарантоване державою місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи і передбачає правову, організаційну та матеріально-фінансову самостійність, яка має певні конституційно-правові межі, встановлені, зокрема, приписами статей 19, 140, 143, 144, 146 Основного Закону України. З аналізу вказаних конституційних положень вбачається, що ці органи місцевого самоврядування, здійснюючи владу і самостійно вирішуючи питання місцевого значення, віднесені законом до їх компетенції, та приймаючи рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території, зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з частиною першою статті 73 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» акти ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної в місті ради, виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради, прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.

За правилами пункту 3.1 статті 3 Податкового кодексу України рішення органів місцевого самоврядування з питань місцевих податків та зборів, прийнятих за правилами, встановленими цим Кодексом, є частиною податкового законодавства.

Отже прийняте органом місцевого самоврядування рішення є нормативно-правовим актом, приписи якого зокрема змінюють для орендаря права та обов'язки, є способом реалізації владних управлінських функцій радою як суб'єктом владних повноважень у відповідності до комплексного правового регулювання в межах розсуду цього органу, з урахуванням інтересів членів територіальної громади та кожного члена цієї громади.

Викладене узгоджується з правовим висновком Верховного Суду у таких постановках: від 12.10.2023 у справі № 580/4020/21, від 04.04.2023 у справі № 420/7409/19, від 03.02.2023 у справі № 1440/2056/18, від 01.02.2023 у справі № 2240/3410/18.

З огляду на викладене, збільшення розміру орендної ставки на підставі відповідного рішення Київської міської ради щодо встановлення місцевих податків і зборів або змін до них зумовлює збільшення розміру, зокрема, орендної плати, визначеної у договорі оренди земельної ділянки.

Натомість Верховний Суд у складі Касаційного господарського суду у постановках від 16.04.2018 у справі № 910/7905/17, від 21.11.2018 у справі № 911/3627/17, від 27.11.2018 у справі № 910/21685/17, від 19.02.2019 у справі № 910/21590/17, від 13.06.2019 у справі № 910/11764/17, від 20.11.2019 у справі № 916/2769/18, від 16.01.2020 у справі № 904/1912/19, від 04.02.2020 у справі № 922/378/19 виснував про таке: *рішення органів місцевого самоврядування*

щодо перегляду розміру орендної плати не мають обов'язкового характеру за відсутності в договорах оренди землі погодженої сторонами підстави для такого перегляду.

В розрізі викладеного зміст проєкту рішення підлягає коригуванню з огляду на наведену судову практику.

Таким чином, у вказаному підпункті проєкту рішення доцільно було б зазначити механізм реалізації визначення відсоткової ставки у разі її зміни, а саме **передбачити необхідність укладення додаткової угоди до договору оренди в разі зміни розміру відсоткової ставки, оскільки договір оренди укладається на тривалий строк.**

3. Висновок.

Враховуючи наведене, можемо виснувати, що проєкт рішення Київської міської ради від 18.11.2024 № 08/231-1737/ПР у запропонованому вигляді не відповідає зазначеними вище нормам закону та практиці Верховного Суду та потребує доопрацювання згідно з наданими зауваженнями та пропозиціями.

З повагою

начальник управління

Сергій ТХОРИК

Інформація про електронні підписи (ЕП)

№ документа 08/47719

Дата реєстрації 25.11.2024

Документ зареєстровано у картотеці:

Вхідна

Вид документа:

Експертний висновок

Стислий зміст:

ВИСНОВОК на проєкт рішення Київської міської ради від 18.11.2024 № 08/231-1737/ПР «Про поновлення товариству з обмеженою відповідальністю «БУДІВЕЛЬНА КОМПАНІЯ «ЖИТЛОБУДІНВЕСТ» договору оренди земельної ділянки від 09 жовтня 2007 року № 82-6-00450 (зі змінами) для організації будівельних робіт та благоустрою прилеглої території на вул. Василя Тютюнника, 39/2 у Печерському районі м. Києва»

Кількість файлів: 2

Кількість ЕП: 2

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД ІТС ЄПК

Київська міська рада
25.11.2024 № 08/47719

Перелік електронних підписів

ПІБ	Дати і час нанесення ЕП	Погодження	Час останнього нанесення ЕП
Бондаренко Володимир Володимирович Кількість ЕП: 1	25.11.2024 18:06:28 ;	25.11.2024 18:06:24 Розглянув;	25.11.2024 18:06:28
Тхорик Сергій Миколайович Кількість ЕП: 1	22.11.2024 14:28:16 ;		22.11.2024 14:28:16